

Hamvai Kornél

MÁRTON PARTJELZŐ FÁZIK

Szereplők:

MÁRTON PARTJELZŐ, 78

MIHOLKA, 70 körül

DENISE, 30 és 40 között (9. jelenet 70) - PINCÉRNŐ 30

GEJZLINGER, 78 - RENDŐR 1., 40 - APA, 45

RENDŐR 2., 30 - DOKTOR, 40 - PAP, 40

Szín:

1. Tér. Újpesti kocsmá - állópult.

2. Tér. A Denise-zel közös lakás - ágy, szekrény.

3. Tér. Változó helyszínek - Nyugati pályaudvar, orvosi szoba, gyón-
tatószek, kocsmá box-része, villamos, körterem.

A három tér között Márton partjelző szabadon mozog, ahogy a dialó-
gus megkívánja.

Miholka mindvégig az állópultnál, kivéve a kilencedik jelenetben. A
játék folyamatos.

1.

Márton, Miholka, Denise, Rendőr 1., Rendőr 2.

Márton pályaudvar üvegterején, hóna alatt a Nagy világotlasz. Néz.
Kapaszkodik kétségbeesetten

MÁRTON Az isten... az isten verje meg...

RENDŐR 1. Papa!...

MÁRTON Ohm. Jó estét kívánok.

RENDŐR 1. Jól van?

MÁRTON Hát kérem szépen. Jól.

RENDŐR 2. Mit mond?

MÁRTON De voltam már jobban is.

RENDŐR 1. Hogy jól van.

RENDŐR 2. Azt meg ki nem szarja le. Ide tud jönni a létrához?

MÁRTON Azért ez egy lehetetlen helyzet. Ugye. Már kezdtem nem is
tudom, mire gondolni.

RENDŐR 1. Ide tud araszolni, papa? Ha fogja a korlátot?

MÁRTON Nem, mert a könyv. Az itt van.

RENDŐR 2. Dobja el. Csak ejtse el, azt jóvan.

MÁRTON Inkább szedjenek le az elvtársak. Ez nagyon sikos itten.

RENDŐR 2. Mi?

RENDŐR 1. (halántéka felé int) Meszes.

MÁRTON Meg meredek. Ha nem volna meredek... le lehetne ülni. Át
lehetne gondolni... ezt az egész bűdös históriát.

RENDŐR 1. Papa- idehallgasson - tudja, hol van?

MÁRTON Micsoda?

RENDŐR 1. Maga, papa. Tudja, hol van?

MÁRTON Hát Amott volt kérem a MÁV-ház, ilyen U alakú. Meg idebből az
Ilkovic. Műszak után néha eljöttünk egy pofa sörre, az 55-ös ott
kanyarodott vissza, a Visegrádi utcában.

RENDŐR 2. Most mért nem mész érte?

RENDŐR 1. A Nyugati pályaudvar tetején kolbászol, papa. Én nem
tudom, hogy csinálta-de leszedjük, rendben? Nyugi van. Csak meg ne
mozduljon, hallja? (Áll)

RENDŐR 2. Na mi lesz?

RENDŐR 1. Tériszonyom van.

MÁRTON Csak a hideg. Ha hármat lehetne kívánni, mi? Ide kívánnám a
régii cserépkályhát. Meg mondjuk egy kukkert. Gejerolhatnánk be az
ablakokon. Harmadiknak meg, hogy egyenes legyen ez a dög tető,
le ne guruljak.

RENDŐR 1. A belemet kihányom rögtön,

MÁRTON Persze milyen idő legyen újévkor. Ez különben még mindig
semmi ahhoz képest. Olyan csikorgó telek voltak... maga arra már
nem emlékszik. Mikor még élt a feleségem. Ki se mozdultunk.
Mondom neki, sehova. Hogyisne.

DENISE Jó, akkor nem a városba... csak itt Újpesten. Egy félórát.

Megigérted.

MÁRTON (megrántja a vállát) Én ilyet nem ígértem... mikor ígértem?

DENISE Vagy egy negyedórát, a Bem utcán végig... a Frank

festékeshez be kéne nézni...

MÁRTON Majd máskor. Most megígérem, hogy... legközelebb.

RENDŐR 2. Mit beszél?

RENDŐR 1. Hozd le te.

RENDŐR 2. Ja. És a dagadt lábadtól hogy mászok ki szerinted?

RENDŐR 1. Ki kell hívni a tűzoltókat. A jó kurva életbe. Ha ezt túléltem,
leszerelek.

MÁRTON Pedig lehet, hogy jó lett volna mégis... ha sétálunk egyet...

bántam utólag, mint a kutya. De akkor már késő volt.

RENDŐR 1. Leszerelek, esküszöm. Elhajtottak Kun Bélára, mégis

maradtam törzsőrmester. Eddig vagyok. Eleget szívtam. RENDŐR 2.

Fater. Személyi igazolvány van magánál?

RENDŐR 1. Személyi!... Maradj már. Hogy adja ide?

MÁRTON Ki a hogyhívjakon, a Baross utcán. Ott volt a Marmorstein
közvetlenül, a pék. Mondom is a Miholkának reggel az ivóban, hát
hova lettek ezek egytől egyig? A Fekete fűszeres például. Az játszott
a gyerekekkel. Eltűntette a hüvelykujját. Aztán egyszer csak eltűnt a
hüvelykujjával együtt. Az egész mindenség... én nem tudom. Na
nem mintha annyira csodálkoznék. Ismertem a kis stiklijeket. Csak
mégis, nem? Szólhattak volna maguk kollegái, ha már mondjuk az
én levelem alapján történik az intézkedés. Ugye. Hogy legalább
köszönjük a bejelentést, vagy valami De soha nem szól senki, így
van?

RENDŐR 1. Papa, ne szövegeljen annyit, hanem figyeljen rám. Az lesz,
»agy izé.

MÁRTON Mert ez nem eljárás. Most is. Az ember elkalandozik a pillanat
egy törtrészére... ott a lépcső, na mondom... hát én zárjam be az
ajtókat magam előtt, nehogy véletlen) bemenjek?

RENDŐR 1. Az lesz, hogy kimegyek magáért. Érti? Aztán itta korlátnál
szépen... visszajövünk együtt. Világos? (Óvatosan megindul fölfelé)

MÁRTON Inni se ittam. Pár kisfröccsöt, á Miholka tanúsítja. Mutattam
neki a könyvet.

MIHOLKA Térkép?... Aztán minek az magának?

MÁRTON Karácsonyra vettem. Ez egy kincs. Ezt maga is vegye meg,
nagyon ajánlom. Kell egy példány otthon, az alpműveltséghez
hozzátartozik. Ez ugyanis a Nagy világotlasz.

RENDŐR 2. Nagy világotlasz? A hóna alatt?

RENDŐR 1. (megáll) Nem fog ez menni).

RENDŐR 2. Pofám leszakad.

RENDŐR 1. Leszerelek.

RENDŐR 2. Szerelj le, úgyis van, ugorj ki a ruhából, én majd leadom az ütinek, hogy pucéran megálltal a Nyugati tetején, pang felállt a farkad, és különbözőzeti vizsga nélkül átvettek parabolaantennának.

MÁRTON Ez már kellett volna akkor is, mikor meghalt a nejem. Elővettem volna, belenézek... Tán jobban megvizsgálódom tőle. Mert már akkor fölvettem magamban, hogy ha így alakult, legjobb, ha elfelejtem... de még a mai napig se felejtettem el, akármennyit erőlködök.

DENISE A fikusz már bontja a levelét. De a hibiszkusz nem virágzik.

MÁRTON És a... diffenbachia?

DENISE A diffenbachia szép, csak az a fontos, hogy elég fény érje. Mióta itt van az ablakban - nézz ide - azóta jönnek az új hajtások is - nézz ide, édesem.

MÁRTON Dehogy nézek oda. Pont az a nyomorult diffenbachia érdekel engem. Közlekedni nem tudok tőle. Mi ez a lakás, dzsungel? DENISE De hiszen te kérdezted. Vagy már elfelejtetted?

MÁRTON Csakhogy viccből kérdeztem, a mindenségit neki! De direkt csinálod, igaz? Ki akarsz készíteni a főokos bátyáddal együtt. Az is mit hoz Rijekából, diffenbachiót hoz ajándékba, azt hittem, a guta meg üt.

RENDŐR 1. Tököm tele van az egész világgal. Kivan az öt évem, szerelek lefele. Tudod, kiből csináljanak bohócot. *(Elindul lassan visszafele)* Majd te lehozod.

RENDŐR 2. Lehozom, csak mássz már vissza.

MARTON Izéből meg izét. Berlinből jégersót. Mi?

DENISE Akkor ne nézz. Ha idegesít, hogy locsolom a virágokat, akkor ne nézz. Valakinek meg kell locsolni.

MARTON A réten a helye neki.

DENISE Anarilliszt hoz a János legközelebb, megígérte.

MARTON Amarilliszt! Úgy rúgom ki vele együtt, hogy a lába nem éri a földet. Én már költöztek is ki, az ágyamba akarod ültetni, vagy hova?

DENISE Teavirágokra vagy féltékeny? Jézusmária... milyen bolondos tudsz lenni, Márton partjelzőm, egyetlenem.

RENDŐR 1. *(visszaér, keservesen helyet cserél Rendőr 2.-vel)* Vigyázz, mert rohadtul csúszik.

RENDŐR 2. *(kimászik a tetőre)* Na, fater. Nyomás.

MARTON Te meg a lepkéimre. Hogy énnekem van egy komplett gyűjteményem. Hát nem? Ha már a féltékenységre megyünk rá. Pedig nem arról van szó itt.

RENDŐR 2. Igy lemegyünk szépen. Csak a korlátot ne engedje el. *(Hozza lefele)*

RENDŐR 1. Arról van szó, fater, én megmondom magának, miről van szó. Arról van szó, hogy ilyet nem lehet csinálni. Föl a Nyugati tetejére, életemben ilyet nem láttam. Na, ott kapaszkodjon. Az az.

Lemásznak

MÁRTON Elmondom, hogy volt. Hogy én oda feljutottam, ez se véletlen, elhiszi? Mondom reggel a Miholkának, Miholka kartárs, így mondom neki, tesztek egy újévi fogadalmat, én mátol kezdve róla többet nem beszélek, elfelejtem.

MIHOLKA Rendben van. Azt a térkép kombinátot megmutatja?

MARTON Na várjon egy percre. Menjünk sorjában. Eltelt harminchárom év, úgy van?

RENDŐR 1. *(leérnek)* Személyi igazolványt kérnék. *(Átveszi, lapozgat)* Azt mondja meg, hol lakik.

MARTON Es még most is kiver a veríték, valahányszor az eszembe jut.

MIHOLKA Én mindig azt mondom, Márton kartárs, tessék azt a hirdetést föladni, hogy disztíngvált úriember. Tudja, hány asszony van? Egyedül?

RENDŐR 1. Aztán hogy megy oda, milyen busszal?

MARTON Na most elmegy metrővel ugye az Élmunkás térig, és akkor onnan jár a 12-es villamos.

RENDŐR 1. A Lehel térig.

MARTON A piactól. A negyedik kerületben szolgált? már elnézést, hogy... vagy ismerős arrafele?

RENDŐR 1. Szóval nem téved el, ha elengedjük.

MÁRTON Néha eltévedek újabban. Na csak azért kérdezem, hogy kihez forduljak. A visszavonás ügyében.

RENDŐR 2. *(nem érti)* A visszavonás ügyében.

MÁRTON Hát. Én leszolgáltam az időmet becsülettel. Érti, amit mondok. Hm. Nyitva tartottam a szememet.

RENDŐR 2. Én art tanácsolom, hogy orvoshoz forduljon, fater. Mielőtt valami baja esik.

RENDŐR 1. Le akart ugrani?

MÁRTON Olyan magasról?

RENDŐR 1. Na minden jót, papa. *(Visszaadja a személyit)* Aztán máskor jobban vigyázzon magára.

MÁRTON Szóval a visszavonásról. Hogy az eljárás hogy van.

A rendőrök elmennek

Bocsánat. Bocsánat egy pillanatra. Elnézést, még beszélek.

2.

*Márton, Miholka, Denise.
Miholka és Márton az ivóban*

MIHOLKA Végig se hallgatták?

MÁRTON Ezért tartunk itt, látja.

MIHOLKA Na, én csak azt mondom, föl kell adni azt a hirdetést, csak kódorog összevissza, Márton kartárs. Hogy elfelejti a feleségét... Ahhoz meg kell előbb állapotodni. Találni egy rendes asszonyt.

MARTON Ne prédikáljon, Miholka, folyton prédikál, megáll az eszem. *(A pultra rakja a világtalaszt, keresgél a zsebében, talál egy gyűrött csomag cigarettát, gyorsan visszarakja)* Nézzoda, hogy a cigaretta hova tettem...

Miholka megkínálja, Márton rágyújt

MIHOLKA Kanada benne van?

MÁRTON Nem úgy megy az. Amíg itt van velem... ezt maga nem érti. Mert itt van velem örökké.

MIHOLKA *(kinyitja a könyvet, lapoz)* Dehogynem értem. Azén lányom is kiment férjhez Kanadába. Épp olyan. Azt mondja Montreal. Montreal benne van?

MÁRTON Akkor este is... mikor meghalt. Ülök a konyhában, hogy hát akkor most... hogy van tovább. Mert akármilyen gonosz volt... akárhogy nem értett... mégiscsak az én asszonyom volt tizenkilenc éven keresztül.

MIHOLKA *(lapoz)* Van már világtalast, meglátogathatnám, keresztül az óceánon. De még ha lenne pénzem, lehet ám, hogy akkor se mennék. Félnék, hogy nem érek oda. Vagy nem érek vissza.

MARTON Hát ülök a konyhában... teljesen meg vagyok zavarodva... erre az utca végén nekifognak fűrni.

MIHOLKA Csak kikeresem inkább itten.

MARTON Valami csőhálózati probléma lehetett, figyel ide?

MIHOLKA Hogy?

MARTON Mondom, fúrtak.

MIHOLKA Fúrtak.

MÁRTON Én ott ülök, hogy vége a világnak... Ezekre meg rájön az ellenállhatatlan népgazdasági fúrharnék.

MIHOLKA Kéne ehhez nekem szemüveg.

MARTON De hiába gondoltam aztán végig ezerszer. Hogy mért kellett ennek így lennie. Hiába gondoltam végig az elejétől fogva. DENISE Kérem, legyen jó, hagyjon fel ezzel. Ez nem illik. Bámul a villamoson, le nem veszi rólam a szemét. Kínos helyzetbe hoz.

MARTON Úgy hívták, Denise.

DENISE Napok óta. Én nem tudom... hogy képzelet ezt.

MÁRTON A nyolcas villamos, azzal jártam haza. Hetekig kérleltem, míg eljött moziba. Nézte a filmet, én meg néztem a Denise-t. Olyan szép nőt maga nem is látott, Miholka kartárs.

MIHOLKA Az én lányom is szép volt. Ilyen kicsike keze volt neki. De már fényképet is régen küldött. Az unokámat meg tudja, hogy hívják? Roger. Baseballozik a gyerek, iskolaválogatott.

MÁRTON Csak szeretet, az nem volt benne.

MIHOLKA Na de mi a fene az a baseball? Állom az egész cechet, ha a baseballról valami dunsztja van magának.

MÁRTON Micsodáról?

MIHOLKA A baseballról.

MÁRTON Az mi?

MIHOLKA Azt játszik a gyerek.

MÁRTON Fotball.

MIHOLKA Az más, a football. A football, az egy dolog.

MARTON A football, az nem egy dolog. Az egy szentség. Nekem mondja? Tizenkétszer voltam partjelző az első osztályban. Es egyszer majdnem vezettem is. Csak köd volt. Le kellett fújni, Meséltem már ezt?

MIHOLKA Hát, ha meg nem sértem, Márton kartárs, ezt már vagy tízszer.

DENISE Még kávét se iszol? Egész be vagy sózva. Pedig ki se kéne menned. Ügyse lesz megtartva a köd miatt.

MÁRTON Azt én döntöm el, hogy mi lesz megtartva, és mi nem. Ha egyszer az életben nem szólnál bele! Amikor azt se tudod, mi a les.

DENISE (*kuncog*) Az a les, amikor szidják az anyádat. Na jó. Öltözz fel melegén, és ne vedd le a jégeralsódat.

MARTON Ne vegyem le. Szerinted én azért megyek ki levezetni egy enbé-egyenes meccset, hogy a jégeralsómat mutogassam. DENISE Hát nem. Ilyenkor nem lehet veled beszélni.

MÁRTON Miért ne lehetne? Csak nem lehet akármit mondani. Te mindig azt hiszed, hogy akármit lehet mondani. Az életben se lehet akármit mondani, nemhogy a footballban.

DENISE Ha annyira tudnád, mit lehet mondani, nem vertek volna meg két évvel ezelőtt.

MARTON Én a szabályok szerint jártam el. Az tudod, milyen falt volt? A földön fekvő rúgott bele. Ki kellett állítani.

DENISE De mikor már láttad, hogy jönnek rád, hogy betörnek a fejedet, lehetett volna annyi eszed, hogy megbocsátasz neki, és visszahívd.

MARTON Jézusmáriám. Ha én egy játékosat csak úgy ki-be hívogatok, akkor minek vannak a szabályok teszerint? (*Miholkához*) Most szóljon ehhez.

MIHOLKA Képzeld, meghalt a Demeter Lajos.

MARTON Na elég annyi hozzá, hogy fölkészültem rendesen. Tartalék-síp, tartalék stoplik. Hálót kérem ellenőrizni...

MIHOLKA Pedig nagyon jó ember volt.

MARTON De már láttam én is, hogy csak nem oszlik. Hogy gond lesz itten.

MIHOLKA Kár, hogy nem ismertem.

MARTON Kicsodát?

MIHOLKA A Demeter Lajost.

MARTON Nem ismerte?

MIHOLKA Sohase találkoztam vele.

MARTON Én se. Én még a nevét se hallottam.

MIHOLKA Meghalt. Ma temették. Onnan jövök.

MARTON Na tessék.

MIHOLKA Áldott jó ember lehetett. Amit a pap mondott, abból gondolom. Meg hogy sirtak utána. Voltunk összesen vagy harmincan.

MARTON A temetésen?

MIHOLKA Ott.

MÁRTON De hát minek ment ki, ha nem is ismerte?

MIHOLKA Néha kimegyek. Szeretek a temetőben. Megnézek egy-két temetést. De csak koporsókat.

MÁRTON Aztán minek?

MIHOLKA Nem tudom. Úgy el lehet szomorodni ottan. Arra gondolok, hogy majd nekem is lesz. Hogy majd ott fekszek kiterítve ugyanúgy. Es mit fog rólam a pap mondani. Hát... nem nagyon tud sok jót, attól félek.

MÁRTON Dehogynem, majd kitalál. Na idefigyeljen. - Közben meg kiveri a fejemből, hogy mit kezdtem el mondani.

MIHOLKA Háta ködöt.

MARTON Na. Nem meséltem ezt már?... A vége az lett, hogy kimentünk a pályára hárman, két oldalamon a két partbíró, tudja... méltóságteljesen be a középpontig... és körülnéztünk... és nem láttunk semmit se, se a kapukat, se a tribünt, se az eget, csak a kezdőkört ott körülöttünk. Akkora volta köd. És a kezemben volt a döntés. Akárhogy is, soha nem fogom elfelejteni. Az enbé-egyben. Életem legszebb napja. Kihúztam magamat, a szájamhoz emeltem a sipot, így, és fűtültem hármat. Elmaradt a meccs.

MIHOLKA Egen.

MARTON Csak azt ne láttam volna meg, hogy az egyik partjelzőm ki se hozta a zászlóját. Az nem volt korrekt dolog.

MIHOLKA Egen. Egy hosszúlépést?

MARTON Egye fene. Egy hosszúlépést.

3.

Márton, Miholka, Denise, Doktor.

Doktor az orvosi rendelőben

DOKTOR Márton úr! Fáradjon be, Márton úr.

MARTON Ohm. Igen. Tehát szóval... Volna egy kérésem.

DOKTOR Üljön le.

MARTON Azért is akartam a doktor úrral beszélni.

MIHOLKA Tizennyolc napig?

MARTON Most mondja meg. Benn tartottak tizennyolc napig. Pedig csak egy nyomorult papírért mentem. Erre dugdostak minden mást az orrom alá. Tintapacákat. Hogy mondjam meg, mit ábrázol.

MIHOLKA De miről kezelték, Márton kartárs?

DOKTOR Üljön le, kérem.

MARTON Hát miből állna azt a vacak cetlit megírni, nem? A koromra való hivatkozással.

DOKTOR Jó hírem van. Kedden hazamehet, Márton úr.

MARTON Igen, de... Az igazolást még nem kaptam meg. Azt pedig be szeretném vinni. Ha a doktor úr is úgy látja helyesnek. Hogy a titkosításomból fölmentsenek. Ugye? Én alávettem magamat a vizsgálatnak. Pedig kutya bajom. Én a magam részéről tisztességesen kielemeztem a tintapacákat... Tudja, doktor úr, amelyiken a lepke volt... így kétoldalt voltak a szárnyai. És nem panaszkodtam egy szóval se. Ha kérdeztek, egyenesen válaszoltam. Mert én alkáltilag ilyen vagyok, meg is üthettem volna sokszor a bokámat. De a hazugság nem kenyerem, én mindig úgy beszélek, mintha tanú lennék a bíróságon, az igazat és csakis az igazat.

DOKTOR Hazamegy szépen, nem fogja senki zavarni. Biztos vagyok benne. Nem kell ahhoz igazolás.

MARTON Hogyne kéne. Felelősséggel tartozom. Talán azért is választottak ki. Mert felelősségtudatom volt. Es meg lehetett bízni bennem. És csak egyet mondok még ehhez, doktor úr. Hogy higgye el, nem okoztam csalódást. Elhiszi?

DOKTOR A gyógyszereket viszont tessék szedni rendesen.

MARTON Igen, rendesen... most nem arról beszéltek. Elnézést. Csak szeretném, hogy világos legyen ez a dolog. Nem mondhatok el róla többet, ez a természetéből adódik. Csak hogy figyelnem kellett, és figyeltem negyven éven keresztül. Es nem vártam viszonzást. Amit tapasztaltam... benyújtottam becsülettel. Befutott a központba, ugye... onnantól már nem az én dolgom.

DENISE Hát kinek a dolga, édesem? Ezt írd meg inkább, mikor éjszakánként kiülsz leveleket írkalni, ha elmondani már nem vagy képes, írd meg szépen nekem egy levélben -

MÁRTON Na várjunk egy percre...

DENISE Itt lakunk egy fedél alatt, de ha levélben írod meg nekem, az is jó, attól is boldog lennék, hogy például minek csaptad le a múltkor a dédi gyümölcsöstálját a konyhaasztalról -

MÁRTON Ne kezdjük ezt újra. Az ott volt a szélén, majd lebillent magától. Szerinted kössem le a karomat, miközben beszéltek? DENISE Miért mondd, hogy a szélén, mikor *tudod*, hogy nem a szélén?

MÁRTON Ki volt készítve, hogy lelőjtem. Hogy mindig én legyek a hibás. Hogy mindig én kérjek bocsánatot.

DENISE Ne bocsánatot kérj, csak az életben egyszer magyarul meg, és már megint kiabálsz -

MÁRTON Én nem kiabálok, én csak mondom. Hogy kiégettem a cigarettával a függőnyt, legközelebb majd rád gyújtom a házat. Ugye? Ismerem ezeket. Minek nézegetem a konyhakést olyan hosszasan - amikor mosogatok szívességből! Mit motoszkálok egész éjszaka, miben mesterkedek - hát semmiben!

DENISE Akkor most is minek csapkodod az asztalt...

MÁRTON Mert nem úgy van!

DENISE Mi nem úgy van? Talán ez se te voltál, nézz körül... A lejáró széklábbal összetörted a virágokat, mindet... Ha gyerekünk lenne, vele is így bánnál?

MÁRTON Hát nem csoda, hogy az ember becsavarodik, doktor úr. Tudja, mit akart kihozni ebből az egészségből? *(Vár)* Tudja mit? Hogy én őt meg akarom ölni. Erre készült évekig. Áldoztatnak. És a végén az ember már azt gondolja, nem? Hogy tényleg... ebből elég...

DENISE Én csak azt az egyet szeretném tudni, miért nincs bátorságod megmondani, ha valami fúrja az oldalad... Tegnap is elkódorogtál, megjártad száz tí hosszát, ahelyett, hogy leültél volna a fenekedre, és elmagyaráztad volna, mi okod volt csak a múlt héten tizenhárom hivatalos feljelentést írni ellenem név nélkül, megtaláltam a fiókodban az összeset... Talán eljön még az a nap is, amikor igazán postázod őket, eljön még az a nap is, és amilyen világ van, szó nélkül elvisznek engem, de hogy nélkülöm mihez kezdesz, arra az egyre azért kíváncsi volnék.

MÁRTON *(felpattan a székről)* Na ebből elég legyen! Ha annyira tudni akarod, harminchárom éve feléd se gondolok, mert amit én melletted szenvedtem, az embertelen, és mióta nem vagy, legalább nem tipor a szívemen senki. Megvan a magam foglalatossága, ott voltak a lepkék, ott volt a társadalom felvirágoztatása, ott voltak a focimeccsek... Immáron a hetvennyolcadikban járok, és felemelt fővel, mondhatom neked, ha nem is boldogan. Én életemben kétszer voltam boldog, először, amikor szeretkeztünk, és másodszor, amikor másodszor szeretkeztünk, hát meg is lett a börtje. Köszönök mindent, amiért köszönet jár, de a többit, azt nem érdekeltem.

DOKTOR Márton úr... kérem. Kérem.

MÁRTON Bocsánat.

MIHOLKA Én ezt a térképet akkor vissza is adnám... Feloltották a lámpákat odakint...

MÁRTON Na szóval visszatérve... Hogy persze egyetlen szóval nem köszönte meg senki. De nem azért kérem a kiléptetésemet. Hanem mert... már más világ van. Nem tudom úgy tartani a lépést. Jöjjenek a fiatalok. Megírja azt a papírt, doktor úr?

DOKTOR Visszajön kontrollra, rendben vagyunk így, Márton úr? És majd akkor leülünk együtt. És ezt is megbeszéljük.

MÁRTON Nem hisz nekem.

MIHOLKA Mit nem hitt el?

MÁRTON Semmit. De majd elhiszi. Majd elcsodálkozik. Tudja maga, abban a kórházban is milyen állapotok vannak? De nyugodt lehet, most már odafent is tudják. Afelől nyugodt lehet.

MIHOLKA Jól van akkor. Hát, ha megittuk...

MÁRTON Afelől nyugodt lehet.

MIHOLKA Én lassan megyek már haza.

MÁRTON Na, most meg. Hát hova megy még ilyenkor.

MIHOLKA Hát haza kéne. Valami vacsorát csinált az asszony.

MÁRTON Na hiszen.

MIHOLKA Maga is ahelyett... hogy találna már valamit, aminek örülni tud. De nem tud egy pillanatra kikapcsolni.

MÁRTON Hogy én nem tudok kikapcsolni. Hát hogy kapcsoljak ki? Be vagyok kerítve. A kurva anyjukat.

MIHOLKA Kinek a kurva anyját?

MÁRTON Mindenkinek.

MIHOLKA Ahelyett, hogy a jó oldalát nézné. Például csak megy az ember az utcán, mindig találni valami építkezést. És akkor ott fön... Órákat el bírom nézni. Na, isten-isten. A jó magos sárga

darukra gondolok, az ötvenméteres karúakra. Mert én mondom magának, nincs szebb a darunál.

MÁRTON Minél?

MIHOLKA A darunál. Az páratlan a maga nemében. A darunak kecses szerkezete van tudniillik, mégis fel tud emelni egy akkora tömb betont, hogy azt se tudom, hány tonna. Na most volt nekem egy kollegám, tudja, még a tizenkettes építőknél. A darus. Szóval ezzel a speciál kollegámmal egyszer odamaradtunk az építkezésen, érti. Mert úgy telebeszéltem a fejét. Hogy ugyanis fölhúzza a daru horgán. Jó szorosan odaerősítettünk engem, aztán mintha a mennyekbe mennék, megindultam fölfele. És ott lógtam azon a gyönyörű darun, míg a kollegám az irányítófülkében elszívott egy cigarettát... És már hogy mit láttam... nem tudom... sok látnivaló nem akadt... meg sötét is volt, de arra emlékszem, hogy boldog voltam addig a pár percig, érti, Márton kartárs? Ahogy lengtem az ég alján. Rúgkapáltam vagy húsz méterrel a föld fölött. Mert hiába, hogy úgyszólván a galléromnál fogott az a hatalmas kampó, meg a mellemen áttekerve a kötelek, mégiscsak szabadnak éreztem magam, még a könnyem is eleredt. Aztán leeresztett a kollegám, és nem tudta meg senki, habár szabálytalan volt, de nem ártottunk senkinek. Ez a szószzerinti igazság, Márton kartárs, hogy én egyszer az életben fön voltam a darun, ami konkrétan az igazságot illeti. Aztán azóta is, ha csak elnézem... *(Megkopogtatja a mellét)* idebent... boldog vagyok.

MÁRTON Ugyan.

MIHOLKA Nem vagyok boldog?

MÁRTON Nem hát.

MIHOLKA Mért ne lehetnék boldog?

MÁRTON Ez nem boldogság. Ez lószar.

MIHOLKA Ez lószar. És amit maga beszél, az nem lószar?

MÁRTON Az nem lószar.

MIHOLKA Az a lószar.

MÁRTON Nem érti maga ezt.

4.

*Márton, Miholka, Denise, Pap.
Gyóntatószék. Pap hangja*

PAP In nomine Patri et Filii et Spiritus Sancti, amen.

MÁRTON De nem hibáztatom különben. Elálldogál itten, ugye, aztán hazamegy... átesik az életen, mint szentesi ember a talicskán, így van?

PAP Dominus sit in corde tuo...

MÁRTON De mégse hibáztatom. Mert nem kapott eligazítást. Én megkérdeztem egyszer egy papot, hogy legyen-e szerzetes... ha marad még valami jó kis kódex, amit le lehetne másolni... és ha senki nem szól hozzám egész nap, akkor leszek. Az a kolostori csend, az nagyon vonzott engem. De kipenderített. Hogy imádkozzak sokat, és az Isten majd útmutatással fog szolgálni. Na, arra várhattam.

PAP Mondd utánam, fiam, confiteor Deo omnipotenti...

MÁRTON Utoljára gyóntam... kilecszázharmincegyben. Semmi confiteor. Csak azt akarom mondani, atyám, hogy nem rajtam múltott. Azon múltott, atyám, és ezt jobb, ha egyszer s mindenkorra az eszébe vési... azon múltott, hogy nincs Isten.

DENISE *(ágyban; felkattintja a kislámpát)* Te még nem alszol?... Mi a csodát pusmogsz magadban?... Miért nem fekszel le, fél négy van, mindjárt kel a nap.

MÁRTON Ha lett volna Isten, tán minden másképp alakul. Habár így is minden másképp alakult, de minden.

DENISE Csak tudnám, kivel diskurálsz ilyenkor.

MÁRTON Veled.

DENISE Velem... És mit mondok?

MÁRTON Azt, hogy... Jellemző. Na ez jellemző. Hogy nem az érdekel, én mit mondok.

DENISE Hazajöttem fél hatkor. Ott aludtál a fotelban, igaz? Meg se nyikkantál egész este. Igaz, vagy nem igaz?

MÁRTON De te csak hagyod, Denise. Neked eszedbe se jut megkérdezni, hogy mi van velem.

DENISE Hát mi van veled, kicsi szívem?

MARTON Semmi.

PAP Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, orare pro te ad Dominum Deum nostrum.

DENISE Semmi.

MARTON Azt hitte, aludtam abban a kurva fotelban, atyám, pedig nem aludtam. Huszonegy és ötvenhat éves korom között minden áldott délután leültem öt percre... és vártam az Istent, hogy mondjon valamit pro vagy kontra. Akármit. Csak hozzám szóljon. Ha mégis lenne. Ha mégis tartogatna valami megbízatást.

DENISE Jó, akkor... majd holnap.

MARTON Csak szorozza be azt az öt percet, atyám.

DENISE Elmehegnék... kirándulni. Idejét se tudom, mikor mentünk valahova együtt. *(A fal felé fordul, lekapcsolja a lámpát)*

MARTON *(odalép, felkapcsolja a lámpát)* Én mindig hívlak. De hogy én mindig hívlak, és te sose jössz, az nekem szégyen.

DENISE Csak azért mersz hívni, mert tudod, hogy úgysem jövök, mert ha egyszer csak azt mondanám, hogy jövök, rávágnád, hogy más-korra gondoltál, ma este feltétlenül le kell még nézned a fiúkhöz, számítanak rád, elvégre az ember nem szakíthat csak úgy ukmuk-fukk a barátaival, ezt mondanád, édesem, de most már aludjunk. *(Lekapcsolja a lámpát)*

MARTON *Te ne oltsd le a villanyt, amikor beszéllek hozzád! (Rávág a tenyerével a kapcsolóra)* A mindenségit, hogy nem veszed észre magadat. Nem vagyok én papagáj, hogy letakarják a kalitkát, aztán kuss legyen. Mi vagyok én, Denise, erre felelj, papagájnak nézel te engem, hogy rám oltod itten a lámpát a mondat közepén?

MIHOLKA Papagáj, ez jó. Ne vegye sértésnek, Márton kartárs, de pedig tényleg...

MARTON Hogy mondja?

MIHOLKA Egy az egyben.

MARTON Maga hallgasson, Miholka, arról volt szó, hogy haza-megy.

PAP Misereatur tui omnipotens Deus et dimissis peccatis tuis...

MARTON Na várjon, még nem végeztem. Elmondanék még egy-két dolgot a tisztánlátás végett. Egy az, hogy ha lenne Isten... sokszor végiggondoltam ezt... biztos kiválasztott volna prófétának engem. Az egyszer biztos. Jött volna álmomban, megállt volna az ágyam fejénél... eredjen, Márton, prófétálgon a nevemben, mert ami itt folyik, az túlmegy minden határon. Azt már idegekkel nem lehet bírni. Meg se kellett volna mondani, mivel rukkoljak elő, tudtam volna magamtól. Elképzelttem, hogy megyek szélfúttá ősz hajjal, becsületesem van a nép között, és megmondom, hogy ez meg ez fog bekövetkezni. Nagy kockázata nincsen, mert akármit jósol az ember, előbb-utóbb úgyis bejön, mindenféle dolog meggesik. Minél később, annál nagyobbat néznek, hogy honnan tudta. De mégse megy ez úgy, hogy csak én kijelölöm magam prófétának. Azt hinnék, a levegőbe beszéllek.

PAP Fiam, ha kívánod, beszélgethetünk a plébánián...

MARTON Nem akarok én beszélgetni, csak mondom. Hogy a Miatyánk például úgy velem maradt. De hinni nem hiszek már, atyám. A maguk módszerei meg külön fejezet. A diplomadói miatt mit össze nyúztak, ugye? Mikor harmincban elbocsátottak az üzemből, és ott álltam munka nélkül. Aztán hogy evangélikus nőt vettem el, és evangélikus esküvőm volt, majd meg jószerivel kitagadtak. Na nem azért... nem akarom én csinálni magának a lelkifurdalást, atyám. Ezek régi dolgok. Feloldozást se kérek, minek az már nekem. Megszenvedtem mindenért, így van? Csak azért jöttem, hogy megmondjam... én fél lábbal már a sírban vagyok, másik lábbal meg magam se tudom, hol... de ha mégiscsak vár egy Isten ezután a hercehurca után, ahogy maga gondolja, atyám... az akkor is sovány vigasz. Lássá be... sovány vigasz.

PAP Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum tuum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus. Amen. MARTON Hát ennyit akartam. Csak a tisztánlátás végett.

Márton, Miholka, Gejzlinger, Pincérnő.

Kocsma box-része

MIHOLKA Nem rossz világ ez. Nem tudom, mért mondja. Meg lehet szokni.

MARTON Na hiszen. Még egy fröccsöt, hogy van vele?

MIHOLKA Mindent meg lehet szokni, megjártam a frontot, azért mondom magának, csak a hideget nem. Habár az eszkimók, vegyük csak azokat.

MÁRTON Azok is fáznak ott fönn északon, erre mérget vehet, csakhogy a világpolitika nem engedi őket lejönni.

MIHOLKA Hát nem tudom. Az Ede meg tudja, mit mond? A portás. *Hogy azért nem működnek rendesen a dolgok, mert azt mondja, ez a világ csak béta-verzió, érti.*

MARTON Ez a világ?

MIHOLKA Béta-verzió.

MARTON Az Ede csak ne mondja. Az Edének fogalma nincsen. Majd akkor én is mondok neki olyan szavakat, amit meg ő nem tud.

MIHOLKA Átment valami számítógépes céghez. Aztán ott hallotta. Ne velem vitatkozzon.

MARTON Ablativus. Na például. Mondja csak meg az Edének, hogy ablativus.

MIHOLKA Sz-sz. Nézi magát az a tag.

MARTON Mondja, meg neki, hogy én üzenem, hogy nec Hercules contra plures. Én ugyanis latint tanultam négy évig a gimnáziumban, míg az anyám kénytelen volt kivenni, mert hogy minek egy vasesztérgályos fiának az érettségi, igaz?

MIHOLKA Márton kartárs. Nem ismeri azt a pasast? Aki ott ül.

MARTON Még görögpótlóra is jártam, énnekem az Ede ne játssza meg magát. Ultima hora, non datur secunda. Föl tudom bosszantani magam az ilyen nagyokosokon.

GEJZLINGER *(az asztaltól)* Vöcsök!

MÁRTON Khm.

GEJZLINGER Vöcsök. Tudtam, hogy te vagy, az istenfáját. Nem ülsz ide?

MIHOLKA Vöcsök!... Ez még jobb, mint papagáj.

MARTON Na, induljunk akkor, megyek magával.

MIHOLKA Jön ide.

GEJZLINGER *(odalép)* Vöcsök. Nézd már. Hát meg se ismersz?

MÁRTON Jó napot kívánok.

GEJZLINGER Ne figurázz nekem, testvér. Lapogassuk meg egymást. Hazajöttem.

MÁRTON Összetéveszt valakivel. Dolgom van. Ne tartsuk föl egymást. Alászolgája.

GEJZLINGER Tán nem te vagy Márton?

MÁRTON Nem.

GEJZLINGER Tán nem te vagy a Búbosvöcsök, testvér? Hát nincs még egy ilyen *fura* fizimiska a földkerekségen. *(Halkan nevet)* Na! Hát én volnék a Gejzlinger.

MARTON Es aztán, ha te vagy a Gejzlinger, akkor mi a ménkű van, ha te vagy a Gejzlinger, te szemét? Elloptad a jó Darling szivarkámat, az anyja istállóját. Aztán vettem Memphist, azt is elloptad. Fene a nagyúri izlésedet, mert én már kerestem, jöttél rám, mint a pióca.

GEJZLINGER Kellott az apámnak, hogy meg ne verjen. De így is megvert.

MÁRTON Rád is fért az, okostóbiás, minden balhéban benne voltál, te bűnöző. Jöttél rám, hogy majd megfizeted, na, azt leshettem ítéletnapig. Szopókás Mirjamot vettem, az is kellett. Princessát, az is kellett. Tartozol nekem vagy öt pengővel, te gazember. Jól nézünk ki.

GEJZLINGER Csigalom, nyugavér, elrendezünk mindent. Hatvan éve nem láttam azt a ronda pofádat, azt hittem, már én élek egyedül a bé osztályból. Na gyere. *(Az asztalhoz kíséri)*

Leülnek

Kirúgunk a hámból, mi? Megbeszélünk egyet s mást. Hogy van az asszony?
MÁRTON Nincs nekem teveled semmi beszélivalóm, legkevésbé teveled. Ellopod a levegőt is az ember orra elől, erre felelj őszintén, ellopod, vagy nem lopod el?
GEJZLINGER Ellopom, a kutya mindenit, de nem is nézek úgy ki, mint te! És nekem van modorom, Vöcsök, hatvan év után azt mondom, spongea rá, igyunk áldomást, aztán rendben vagyunk.
MÁRTON Es hol a fenében voltál hatvan évig, te briganti? Kecmecelni azt tudsz, mi? De ha dolgozni kell, viszionlátás. Ez vagy te, látod, ezért kellett volna téged sítire vágni, még mielőtt megszületnél. Méghogy elrendezünk mindent. Itt van a vállamon a huszadik század, te azén szememben egy kalap szart nem érsz. Aztán honnan kerültél elő most hirtelen, azt mondd meg, ha tudod.
GEJZLINGER Svájcából. *(Cefofánba csomagolt szivart vesz elő a zakója felső zsebéből)* Coronas, itt vettem Bécsben. Szívd el egészséggel.
MÁRTON Én már leszokóban vagyok. A mai szent naptól. *(Elveszi a szivart, vizsgálja)* Pedig jóféle. Ausztria tabák.
GEJZLINGER Minek már nekünk leszokni. *(Szivarra gyújt)*

Márton zsebre vágja a magáét

Én huszonkilenc éves koromban leszoktam egyszer, de aztán három hónap múlva elkezdtem újra. Azóta füstölök, mint a hülye, és jólesik.
MÁRTON Mert gyenge jellemű ember vagy, mire föl szoktál vissza, ha egyszer abba hagyta?
GEJZLINGER Meghalt a fiam.
MARTON Na... neked legalább egy kicsit volt fiad. Legalább ránézhetél egy kicsikét, megfoghattad a kezében. Legalább talán egy fényképed van, ami megbizsergeti a szívedet. Én is szerettem volna egy fiút, vagy még tán egy lánynak is örültem volna, de nem lett az istennek se. Pedig engem mindenki elhagyott, de a fiam nem hagyott volna el. Elhiszed?
GEJZLINGER Mit iszol?
MARTON Semmit. Elég volt mára.
PINCÉRNŐ *(odalép)* Tessék parancsolni.
GEJZLINGER Két vodkát kérünk. Milyen vodkájuk van?
PINCÉRNŐ Orosz.
GEJZLINGER Na de milyen?
PINCÉRNŐ Orosz.
GEJZLINGER *(elmosolyodik)* Jó, kettőt. És két pohár sört.
MARTON *(a Pincérmőhöz)* Bocsnát - én nem kérek.
PINCÉRNŐ Akkor egyet?
GEJZLINGER Kettőt.
PINCÉRNŐ Jó lenne, ha megegyeznének.
GEJZLINGER Kettőt. Meg két sört kísérőnek.
MARTON De ne élém rakja, hanem neki.

Pincérnő elmegy

GEJZLINGER Szóval nem lett gyerek. Pedig hogy imádtá a gyerekeket, mi?
MÁRTON Kicsoda?
GEJZLINGER Hát kicsoda. A Denise. Csudaszép lány volt, párja nem akadt. Irigyeltetek érte, testvér.
MARTON Azt meg... honnét tudod? Akkor mi már nem találkoztunk. Akkorra már lekoptál végre. Harmincnyolcban vettem el, neked híred-hamvad se volt.
GEJZLINGER Jössz nekem az ócska szivarokkal, Vöcsök... Nem akartam elmondani... De a kurva életbe, lecsaptad a kezemről, akit szerettem, lecsaptad se szó, se beszéd.

Pincérnő jön, leteszi az italokat

MÁRTON Gerendásnak hívták az udvarlóját tudtommal. Gerendás izé volta neve neki.
GEJZLINGER Gejzlinger - Gerendás, változnak az idők. Na, proszít.
MÁRTON Es az te voltál?

GEJZLINGER Én.
MÁRTON Az nem te voltál. Az más volt, én azt nem ismertem. A Denise meg... nem mintha rád tartozna... a Denise már nem él.
GEJZLINGER Szóval meghalt Denise is, a drága. Pedig hatvanötben még láttam Sopronban, majd kicsattant az egészségtől. Csak ültem a kocsiában, néztem, néztem, és nem mertem odamenni. Nyaraltatok?
MÁRTON Nyarait az apád fasza, azt mondd meg, ki küldött téged ide a nyakamra?! Hazudozol a képeembe, mi? Az OSI küldött, megmondom neked, mert spicli vagy te, mindig is tudtam. De lecsukatlak, várjál. Úgy éljek, lecsukatlak.
GEJZLINGER Mi a jóisten bajod van, testvér?
MÁRTON Jól figyelj ide, elmesélem, mi bajom van, csak győzzed hallgatni...
GEJZLINGER Azt se tudom, mi az az OSI...

MÁRTON Nahát én annál jobban tudom, barátom, nem húzol be a csöbe, mert kenterbe verlek ideológiai alapon. Azzal kezdeném, hogy engem nem engedtek beiratkozni ötödikbe, te meg vígan maturáltál, pedig olyan hülye voltál, mint a segg. Aztán elmentél ki a világba, nem is néztem volna mást ki belőled, de jól tetted, mert itthon új rendszer lett, és beledöglöttél volna, hogy dolgozni kell. A háború után semmi nem volt itt, se állat, se gabona, se villamos, vidékre jártunk cserélni, az oroszoknak kellett a csaszi, kaptam is egy zsebóráért háromnegyed zsák szemes búzát. Es előtte, amikor jött a Rata, leestek a bombák, döngött itt az egész mindenség, a nejem meg be volt szorulva a spáizba két szomszédgyerekekkel. Hol voltál te akkor, Gejzlinger?

GEJZLINGER A Don-kanyarnál voltam, testvér.
MARTON Egy másik zsebóráért meg szereztem egy zsák rozst, fát vágunk Palota határában, szedtük ki a tuskót tüzelőnek. Január tizenegyedikén jöttek be Újpestre az oroszok a Váci út felől, szedték össze az asszonyokat, csinálták a cirkuszt, közben megduzzadt a Duna, még a temetőben is volt víz. Én itt voltam, Gejzlinger, megálltam a helyemet, de hol voltál te, az itt a probléma.
GEJZLINGER A domboldalon voltam a tüzérékkel, Vöcsök. Volt, hogy visszajött egy zászlóalj: három ember lábon... hogy a többi hova veszett, ki tudja... aztán január tizenegyedikén jött a riadó, elindultunk haza hajnali egykor... először gépkocsin, aztán gyalog, kifeküdtek a lovak is fagyva-dögölve... mikor meg eljutottunk Kijevig, testvér, egyszál konzervdobozzal, rám ugattak, hogy hol a fegyverem... onnan már vonaton... többnyire a szén tetején... »ideg volt, tudod. Piszok hideg.

MARTON Hazudsz, mint a vízfolyás, mi a francnak nézel te engem? Hogy kerültél volna te oda? Hát zsidó vagy, vagy nem vagy zsidó?
GEJZLINGER Én már nem vagyok zsidó, az embernek tudnia kell, hol a határ. Majd elmondom egyszer, ha lecsillapodsz. Dühöngsz itt nekem, hát kire haragszol? Igyál.
MARTON Ne haverkodjál, Gejzlinger, elkéstél már azzal. Kileselel itten, aztán nekifogsz haverkodni? Követtél hatvan évig, vártad az alkalmat, hogy lecsaphass. De megmondhatod a főnökeidnek, hogy nem volt keresnivalód.

GEJZLINGER *(sokára)* Hatvan év. Te jó Isten, hatvan év. Hazajöttem meghalni, ne kiabálj velem, Vöcsök.
MARTON *(méregeti a sört)* Megkóstolom mégis. Kárba ne vesszen.
GEJZLINGER Ez a beszéd. Proszít.

Isznak

Aztán hogy megy sorod?
MARTON Megyeget.
GEJZLINGER Jól van akkor. Háta többiek?
MÁRTON Nem tudom.
GEJZLINGER Senkivel se találkoztál?
MÁRTON Senkivel.

Csönd

GEJZLINGER Na. Ilyen az élet. Nekünk azért még beszélgetni kéne... *(Átcsúsztatja az asztalon a névjegyét)* Hívj csak föl, ha van időd,

vagy vizitelj bármikor. Szívesen látlak. *(Odainti a Pincérmőt)* Akik hatvannyolc éve ismerik egymást, azok barátok, Vöcsök. Akárhogy alakult ez az egész história, mi?

A Pincérmő hozza a számlát, Gejzlinger fizet

MÁRTON *(felemeli a névjegyet)* Nem kell ez nekem.
GEJZLINGER Tedd csak el. Számítok rád. *(Feláll)* Vöcsök. Az istenfáját.
Rajtad kívül már... nem ismerek senkit. *(Kimegy)*
MÁRTON *(nézi a névjegyet)* Gottmann! Népszínház utca. *(Eltépi)*
MIHOLKA Ki volt ez? Úgy nézett ki, mint egy híres ember.
MÁRTON A simlis mindenedet.
MIHOLKA Habár nem lehet előre tudni. Arra a költőre emlékszik? Fiát az hogy nézett ki. Aki itt járkált a kerületben. Azt mondta örökké, hétfő-kedd-szerda... hogy is hívták. Aztán mégis utcát neveztek el róla.
MÁRTON Méghogy hatvanötben látta. Ilyenekkel jön nekem.
MIHOLKA A Gellért utcát. Hogy is hívták?
MÁRTON Ha még egyszer idejön, nem tárgyalok vele. Magával üzenék, Miholka. Csak annyit mondjon neki, hogy a Denise kilencszázötvenhétben halt meg. Csak ennyit mondjon.
MIHOLKA Meg a Rezi Karcsi! Azzal egy osztályba jártam. Vitte a könyveket az osztályfőnök után. Ő tartotta az osztályfénnyé a feliratot, hogy második bé, aztán mielőtt utcanév lett volna, szétverték a Horthy-rendőrök.
MÁRTON Ötvenhét december huszonyolcadikán, csak ennyit mondjon.
MIHOLKA Sok szerencsétlen.
MÁRTON Tizenyolc óra harmincegy perckor. Így mondja meg, szó szerint. Hogy én öltem meg a saját kezemmel.

6.

Márton, Miholka, Denise, Apa

MIHOLKA *(sokára)* Tizenyolc órákor. Harmincegykor.
MÁRTON De magának elmondom, Miholka kartárs. Mert mégiscsak a cimborám maga.
MIHOLKA Viszont Miholka utca. Az nem lesz.
MÁRTON A Deniset. Hogy az hogy volt. Mert maga a cimborám, akárhogy vesszük. Es nem akarom, hogy úgy ítéljen meg engem.
MIHOLKA Pedig én is. Leálltam vagy ötven évet Újpesten. Én egy emlékmű vagyok itten, Márton kartárs. A Jenei kocsmájától kezdve... a Templom utca elején. Emlékszik még arra?
MÁRTON A Jenei... a vasüzletnél.
MIHOLKA Srégen.
MÁRTON Na idefigyeljen.
MIHOLKA De sose leszek én úgy kiírva. Utcatáblára. Még a lakásajtóra se vagyok kiírva, mert a feleségem örökölte.
MÁRTON Aha. Na idefigyeljen.
MIHOLKA Hát.
MÁRTON A Denise.
MIHOLKA A Denise. Azt már tudom. Azt már... Jobb lenne tényleg elfelejteni.
MÁRTON Tizenkilenc évig kínozott engem. Csak egyet mondok példának okáért.
DENISE Példának okáért tegnapelőtt volta születésnapom, meg tavaly is volt, meg tavalyelőtt is, ünneplőbe öltöztem, és vártam csak egyetlen szavadat... kora reggel még az is megfordult a fejemben, hogy hozol nekem egy csokor virágot.
MÁRTON Emlékszel arra a virágra, amit akkor kaptál tőlem, amikor először ünnepeltük együtt a születésnapodat? Azt mondtam, préseld le. Az nagyon szép virág volt, nőszírom.
DENISE Ott nyílik ki a Bibliám, az Énekek énekénél.
MÁRTON Olyan virágok ma már nincsenek.
DENISE Nincsenek...
MÁRTON A lépéseket... Átvesszük még egyszer?
DENISE Nem...

MÁRTON Utoljára! Most már menni fog.
DENISE Nincs kedvem. Ne haragudj.
MÁRTON Na. *(Odalép, felemeli)* Hogyaztmondja... ööö...
DENISE Beszélni szeretnék veled.
MÁRTON Jó, jó. Majd a banketten. Vagy utána. Ööö...
DENISE Most.
MÁRTON *(angolkeringő)* Jobbal kilép, ugye? Jobbal kilép, egy-két-zár...
DENISE Nem megy ez.
MÁRTON Megy ez, ne félj. Várjál, így kiesek. Még egyszer. Jobbal kilép, egy-két-zár... egy-két-zár...
DENISE Végiggondoltam... annyiszor. És szerettem volna megbeszél-ni veled... de nem figyelsz soha.
MÁRTON Figyelek, csak most... Ilyen bankett még nem volt a szőviben. Angolkeringő, kérlek szépen. Lefogadták, hogy nem bírom megtanulni, a hülyék.
DENISE A babák a bölcsiben... az én babáim. Héttől ötig. Aztán a mamák értük jönnek. Tudod, milyen érzés?
MÁRTON Egy-két-zár, és hogy megtanultam! Rá se lépek a lábadra egyszer se, mi? De szóljál!
DENISE Annyira bíztam benned.
MÁRTON Te bíztál... pedig ez a tánc, ez nem nekem van kitalálva.
DENISE Most már... hagyjuk abba.
MÁRTON Várjál, keresztlépés. Kíváncsi vagyok, milyen lesz zenével.
DENISE Ha gyerekünk lett volna... akkor talán más.
MÁRTON Sssss... egy kicsit... Figyelj ide... most alaplépés, haladó-lépés, keresztlépés, mintha élesben menne. Érted? Mosolyogj. Mintha ott lennénk. Eéés... egy-két-zár... egy-két-zár... mosolyogj...

Néma csendben táncolnak

DENISE *(kiszabadítja magát, leül)* Én nem megyek, nem érted?
MÁRTON Hova?
DENISE A bankettre.
MÁRTON De hát megtanultam. Vagy még... most is rossz?

Denise rázza a fejét

Valami baj van?
DENISE Holnap el kell mennem a ruháért a patyolatba.
MÁRTON Most nem azt kérdeztem. Denise. Hogyhogy nem jössz. Valami baj van? *(Csönd)* Mondom neki, valami baj van, ő meg csak ül. A vége az lett, hogy nem is mentünk. Hanem csak ültünk otthon. Aztán lefeküdtünk. Hajnali egykor meg fölkel... kinyitja a lepkés vitrinemet... én csak néztem, úgy tettem, mintha aludtam volna...
APA *(Miholka mellett)* Most már fölöttél, fiam. Megemberesedtél. Itt az idő, hogy nekifogj gyűjteni valamit.
MÁRTON Nem én voltam, apuka. A Denise utálta őket az első perctől. Hogy jó, hogy nem már lovakat preparálok. Hogy az a vitrin neki tele van halállal. De mondom, az nem olyan halál! A lepke halála! Az nem olyan.
APA A férfiember gyűjtsön valamit, ami leköti a figyelmét, ami lecsilapítja a nagy viharokban. Ami aztán csakis az övé, amihez asszonykéz nem nyúlhat, mivel, jegyezd meg, fiam, amihez egyszer asszonykéz nyúlt, azon rajta van az elmúlás pecsétje. A gyűjtemény, úgymint bélyeg, festmény vagy éppenséggel lepke, törődést igényel és elmélyülést, társaságot verbuvál a többi gyűjtők köréből, és vele való foglalatalkodásod óráiban megbékélést és enyhét ad. Azért, fiam, ne mondjam kétszer, mától kezdve gyűjtsél valamit.
MÁRTON Mászkalát így éjszakánként. Összecsomagolt meg kicsomagolt. És én már néha azt szerettem volna, ha elmenne igazán. Ha nyugtom lenne végre. De amikor tényleg el akart menni, Miholka kartárs... akkor nem bírtam elviselni. Es a konyhából kihoztam a kést. Ne menj el, mondom. Mert szeretlek.
MIHOLKA Késsel a kezében.
MÁRTON Késsel. Nem lehet felfogni ezeket a dolgokat.

APA Nézz rám, fiam, ne másutt járjon az eszed örökké. Hoztam lepkés képeket neked, nézegesd. A kezdeti időkben számíthatsz a segítségemre, alkalmilag megveszem neked a Rovartani Lapokat, beszerzem Aigner úr lepkekönyvét, ha emellett döntesz végezetül, csak arra kérlek, soha rest ne legyél munkálkodni a gyűjteményen, gyarapítani tárgybeli tudásod, és meglátod, igazam lesz. Hiszen a magam tapasztalása indít azt mondanom, hogy a gyűjtemény minden időben örömd forrása marad, bármit hozzon az élet. Szeretném, ha büszke lehetnék rád, fiam.

MÁRTON Ez volta születésnapjaid köszöntője tizenöt éves koromban. Hát mégiscsak az apám. Kitanultam. Na most az alapvetően úgy van, hogy vesz az ember mézet ugyanannyi vizet, összevegyíti, és beleáztat kis fehér szalagokat, este pedig fákhöz és bokrokhoz köti. Megy egy kis gyümölcséter hozzá, de lehet nyugodtan kétharmad sör meg egyharmad méz felkeverve és egy napig pihentetve, vagy teszmez egy liter sörrel ugyanannyi cukor felforrálva, két kávéskanál rummal. Fölkeni ugye a lepkész a fa keleti oldalán a kéregre, és mászkál, mint a bolond, a szürkületben, hogy nyalakodik-e benne valami vagy nem. Legtöbbnyire száraz időben röpködnek, vagy eső előtt, ha nem fúj a szél. Akkor pedig úgy kell eljárni, jól figyeljen ide, Miholka, hogy a pillangókat lecsippenti és belegyömöszöli a ciános üvegcsékbe, vagy odavilágít, de akkor meg hálót kell alá tartani, mert a fénytől a frász töri ki őket, és lepottyannak egyből. Aztán felszúrta őket szakszerűen, azok úgy voltak tárolva, ahogy az előírás. Négy százhuszonegy darab. Középen a tizennégy centis Saturnia pyri. Cucullia umbratica. Acherontia atropos. Danaida crisyphus. Vanessa antiopa. Vagy harminc évig őriztettem. Míg a Denise fogott hat doboz gyufát. Úgy lobbantak el, Miholka kartárs, mint a cigaretta-papír.

7.

Márton, Miholka, Denise

MIHOLKA Nekem hörcsögeim voltak egy ideig. Azok megették egymást. Nem érdemes foglalkozni ezzel.

MÁRTON Nem érdemes.

MIHOLKA Előre kell nézni.

MARTON Előre. Es hova néz maga előre?

MIHOLKA Hát például... hogy a Megyeribe leszek temetve. Megvan a sírhely.

MARTON Ilyenekre költi a pénzt.

MIHOLKA Mért, maga meg ezzel a világatlasszal parádézik. Mikor háromszor, ha kitétte Újpestről a lábát.

MARTON Az más. Az kell nekem. Vannak ilyen útkönyveim. Meg képeslapok. A nejem bátyja küldözte őket. Tátra-Lomnic, Rostock, Leningrád. Meg még azóta vettem egy párat. Csináltattam hozzá útlevelet is. Azt így kikészítem mellé. Csak a fénykép benne, az egy pocskék fénykép volt. Nem néztem rajta sehova. Hát azt ki is szedtem, beraktam a helyére egy angol színészt. Szeretem nézegetni ezeket. Elmegy vele egy délután.

MIHOLKA A Búrtelepen jobb lett volna. Tudja. Szemben a remizzel. A családom miatt. Az apám meghalt harmincnolcban, anyám ötven körül, de most már nemhogy a sírjuk nincs meg, de még a temető se. Ráépültek a tizeleletek. Kilencszázhatvan tájkán jártam benne legutoljára, de addigra évek óta nem temettek. Ledőltek a sírkövek, érti. Beszakadt a sírok. Az utakat benőtte a gyom teljesen. Meg ilyen korhadt fejfák a fűben. Még a rozsdás vaskapu is felborult, omlott a kőkerítés össze. Sajnálom azt nagyon.

MARTON Ráadásul amilyen peche van, hamvasztani fogják, mivel olcsóbb.

MIHOLKA Hamvasztani, szó se lehet róla. Olvasta maga Arany Jánost?

MARTON Hogyne olvastam volna. Toldi Miklós, első ének. Toldi Miklós képe úgy lobog fel nekem...

MIHOLKA Nahát, ez a nagyérdemű Arany János írta, hogy a velszi bárdokat máglyára küldték mind egy szálig, Márton kartárs. Meg még sorolhatnám Dózsa Györgytől kezdve. Az annak való, akit följegyeznek.

MÁRTON Majd csak figyelje meg. Kap egy urnát, besuvasztják a kolumbáriumba, és akkor magát ráadásul tízévenként kell megújítani, nem is huszonöt.

MIHOLKA Koporsóba leszek. Fogadjunk.

MÁRTON Na fogadjunk.

MIHOLKA Egy teljes napi adag fröccs.

MÁRTON Rendben van.

MIHOLKA Mert arra gondolok, Márton kartárs, hogyha meghalok, talán a lányom is hazajön Kanadából. A temetésemre hazajön. Es nagyon szép temetést akarok a kedvéért. *(Rágyújt hirtelen)* Es én magát kérem fel, hogy mondja meg neki akkor, felismeri majd a pici kezéről, ilyen pici keze van neki... hogy... az istenfáját... hogy ismert engem, és nem voltam én rossz ember mindent összevéve.

MÁRTON A pici kezéről. Még egy kört?

MIHOLKA Mennem kell. Már azt se tudom, hány óra.

MÁRTON Csak a Denise-t még. Nem fejeztem be. Hogy mikor már nagyon csehül álltunk.

DENISE Szálljunk fel külön, mintha nem ismernénk egymást, én leülök, te pedig megállsz velem szemben valahol...

MARTON Ilyet talál ki. Mikor megyünk reggel a villamoshoz. Hogy kezdjük el még egyszer. Az elejétől. Ugyanúgy.

DENISE És néha véletlenül összenézünk, én mondjuk elfordítom a fejem, de nem bírom ki, és visszanezek rád... mint ahogy akkor... De nem ér semmi többet csinálni, legelőször sem lehetett, nem ér suttogni semmit, vagy odaszólni, nevetni sem, csak egymás szemébe nézni.

MÁRTON De már az sem ugyanaz, még a villamos se ugyanaz, akkor kilencvenhárom volt, most meg átkeresztelték nyolcasra, a kalauz sem ugyanaz, az utasok sem, megváltozott azóta minden, kicsim.

DENISE Próbáljuk ki. Én ide ülök... Te meg ott megállsz... Es nem jöhetsz közelebb.

MÁRTON És akkor így megálltam... És vicces volt... mert úgy tettem, mintha nem ismerném, érti?

Össze-összenéznek, először elnyomják a mosolyt, aztán komolyan, majd közömbösen

És talán jó is lett volna így, ha nem megy olyan soká a villamos. Mert egy idő után csak bámultuk egymást két méterről... Én meg egyre többet figyelgettem ki közben az ablakon... már meg is feledkeztem róla pillanatokra, máskor meg ő fordult éppen el, csak ült nyugodtan, mintha ott se lennék, mintha egyedül utazna igazán. Már inkább oda akartam szólni, hogy Denise! - de nem lehetett, mert másképpen rendelkeztek a szabályok.

MIHOLKA Mi meg holnap leszedjük a fát. Nagytakarítás.

MARTON Addigra már, jól figyeljen ide, egészen be voltam szarva, és máshová se néztem, mint órá, föl is tűnt a többi utasnak, képzelheti, faramuci helyzet, ezek tényleg nem tudták, hogy összetartozunk. De nem nézett már vissza. Egyik pillanatról a másikra nem nézett vissza egyáltalán, a Wekerle utcánál pedig szó nélkül fogta, és leszállt, mire én az ajtóhoz rohantam, és utánakiabáltam, Denise!

MIHOLKA Túlevelek, az egész karácsonyi dzsembuj. Úgy ahogy van.

MÁRTON Várjon, mondom megy... kopog a sarka, fellép a járdára, hátra nem fordulna semmi pénzért. Le nem szállhattam, mert elkéstem volna különben, emésztettem inkább egész nap magamat, fájront után pedig felhajtottunk egy-két korsó sört, de csak úgy kutyafuttában, mert siettem haza, valami szorította a gyomromat.

MIHOLKA Elhallgatnám itéletnapig, de már így is amit kapok, nem teszem ki az ablakba.

MARTON Majd elalszik az asszony, ha nem győz várni.

MIHOLKA De győz. Az győz. Tizenkét évesen megkértem a kezét, harminchat évesen elvettem, felé se néztem közben, megvárta. Az áldóját, mondom magamnak ilyenkor este, ehhez a nőhöz én mégiscsak hazamegyek. Maga is nőüljön meg újra, hiába forszírozom? Inkább hazamegy, és ott kuksol egyedül?

MÁRTON Nem megyek haza.

MIHOLKA Ugyan már, nem megy haza, jól nézünk ki. Az a baj magával, hogy hős. Ez a nagy baj magával, jól jegyezze meg. Nem a levegőbe

beszélék én. Le a kalappal a hősök előtt különben, akik meg vannak írva, de aki a valóságban hős, hohó, Márton kartárs, az nyakig ül a szarban, mert annak nincs vigasz. Nem vagyok részeg, úgy figyeljen ide, csak már a bögyömben van ez az egész mindenség. Ezer éve ismerem magát, várom egyre, hogy mikor tér végre magához, mikor kerekedik fölül az őszinteség.

MÁRTON Mit papol nekem az őszinteségről? Pont maga papol, az istenit magának, amikor épp most jöttem rá, hogy csak azért, mert a cimborám, nem nyomtam fel régen, pedig megtehettem volna. Utánanéztam a kis ügyleteinek még annak idején, nem is kellett nagyon erőlködnöm. Nekem papol, mikor jellem dolgában egy nulla maga?

MIHOLKA Na, most majdnem mondtam valamit, szerencséje, hogy elvből nem ütök, pedig ökölvívó voltam, kerületbajnokság negyedik helyezett.

MÁRTON Mit mondott maga majdnem, na ki vele, mit mondott maga majdnem?

MIHOLKA Hát idehallgasson, Márton kartárs, én magát tisztetem, becsülöm, de amit csinál, attól fölmeleg bennem is a pumpa. Mert ha maga szerette a feleségét, akkor mi a fenének pocskondiázza harminc éve megállás nélkül? Na várjon csak, nem fejeztem be.

MÁRTON Hogyhogya nem fejezte be, a feleségemet hagyja ki a játékból, mert ráhúzzák magára a vizes lepedőt, ha nem ilyen pitiáner, már a nyakára hoztam volna a zsarukat. Mondom, nem teregetem ki a szennyesét ennek, és erre maga, hát, pajtás, köszönöm szépen, erre maga a feleséggel jön. El kellett volna talán híresztelnem mindenki füle hallatára, hogy amikor a telephelyen volt éjjeliőr, ki-be járkáltak vígan a teherkocsik, lophattak, amennyit nem szégyelltek, mert maga egy üveg borért az anyját is eladná?

MIHOLKA Micsoda egy spicli maga!... De ha éppen tudni akarja, az hivatalos szállítmányozás volt szállítólevéllel, elszámolási kötelezettség, anyám kínja. Körmölöm az adatokat abban a szar bódében, egyszál elcseszett konvektor mellett, ha nem ittam volna egy-két kortyot, ma nem tennék itt, isten az atyám.

8.

*Márton, Miholka, Denise, Gejzlinger, Doktor.
Kocsma box-része*

MÁRTON Na jóvan. Békeesség. Még egy fröccs. Ez az utolsó.

MIHOLKA Már az előző volt az utolsó.

MÁRTON Csak hogy a Denise-zel végül is mi lett. Hogy a villamos után már nagyon rosszul éltünk. Es karácsonykor befellegzett az egésznek.

GEJZLINGER Vöcsök. Unatkoztam, gondoltam, visszánézek.

Márton elfordul, Miholkának integet

MIHOLKA Ööö... kérem szépen. A Márton kartárs nem kíván nyilatkozni. És üzeni én általam. Üzeni, hogy.

GEJZLINGER Na mit üzen, halljuk. Mit üzensz, Vöcsök?

MIHOLKA Hogy ablativus.

MARTON Miholka, ne csinálja, azt az Edének.

MIHOLKA Hogy Herkules. Ilyen latin dolgokat... Ja, az az Edének.

MÁRTON Tönkrevág mindent, Miholka, kikészülök magán teljesen.

GEJZLINGER Ablativus. A nemjóját. Én meg azt üzenem neki, legyen szíves átadni, hogy odi et amo, quare id faciam, fortasse requiris.

MÁRTON Nescio sed fieri sentio et excrucior.

GEJZLINGER Brávó!

MÁRTON Mért nem hagysz nekem békét.

GEJZLINGER Arra gondoltam... Ha megengeded... Hogy a Denise sírjához kimennék.

MÁRTON A Denise...

GEJZLINGER Igen. Ha nem bánod.

MÁRTON Már nincs meg. A Búrtelepnél...

MIHOLKA Ugye hogy a Búrtelep.

MÁRTON Le lett bontva.

GEJZLINGER Nem akarod.

DENISE *(az állópultnál, súgva)* Hagyd mosta fiúkat...

MÁRTON *(sziszeg)* Mondtam, hogy ide ne gyere.

DENISE Eleget beszélgettetek. Megbeszéltétek a fordulót. Nyert az Újpest, ugye?

MARTON Leikszeltek, én még ilyen kutyaütő csapatot nem láttam... de valami suskus megint van mögötte, elhiszed?

DENISE *(vezeti az ágyhoz)* Azt akarom, hogy velem legyél ma este. Érzem, hogy most sikerülni fog...

MÁRTON A villamos óta... úgy mászkált otthon, mint a kísértet. És akkor egyszerre... jön nekem ezzel.

DENISE *(lassan vetkőzik)* Most sikerülni fog, a Kisjézus megsegít minket... Gyere ide, ölelj meg, Márton partjelzőm, egyetlenem.

MÁRTON Nem hagysz élni. Denise. Hallgass ide. Kivonszolsz az ivóból. Egy dolog. Fölgyjútd a lepkéimet. Utalod a focit, csak most itt megjátsszod magad. Nem szeretsz engem.

DENISE Érints meg... Nem tudok gyerek nélkül élni... gyere... kérlek... Most akarom, a karácsonyfa alatt... most sikerülni fog...

MÁRTON Nem hagysz élni. Hallod? Kidobod a legjobb ingpulóveremet azzal, hogy szakadt a nyaka, mikor nem is szakadt. Direkt tökfőzeléket csinálsz, mikor tudod, hogy utálok minden főzeléket. Nem hagysz élni.

DENISE Sss... Most ne beszélj... Gyere... *(A mellét kínálja)* Fogd a kezembe... simogasd... csókold meg... szopizz, minta kisbabák...

MÁRTON Múltkor meg ráálltal a Népsportomra letörölni a csillárt.

Kilyukasztottad a fordulót. Egész héten melőzök, direkt a fordulóra várva, és akkor te kilyukasztod a papucsod sarkával. Mert téged nem érdekel. Es nem jöttél el a Szövi évzárójára. Talán szégyellsz engem! Mi? Mondd, hogyha nem. Most itt az alkalom. Mondd meg.

DENISE *(tovább vetkőzik)* Itt a szőnyegen... ölelj meg... tarts nagyon szorosan... a tiéd vagyok és a kisfiunké, aki lesz...

MARTON Es nem hagysz élni. Ha véletlen elalszok délután, fölversz, hogy akkor nem tudok éjjel aludni. Pedig nem amiatt nem tudok, hanem miattad. Tizenkilenc év alatti egyszer se mondtad, hogy szeretsz.

DENISE Tedd idea kezed... annyira nedves... annyira kívánom... mire leégnek a gyertyák, megfogam...

MÁRTON És az egész környéken. Mindenki rajtam röhög. Mindenkinek rólam beszélsz. Lehordasz engem. A boltosok... A Marmorstein...

DENISE Vetközz le te is... édesem... Már nem lehet... nem lehet később... Ez az utolsó... esélyem. Próbáljuk meg... Kérlek...

MÁRTON A Frank, a Fekete. A Gerzsabek papírárus. Rajtam röhögnek. Mindenki csak téged szeret. Hogy egy Kőműves Kelemenné vagy te velem. Ilyen hülyeségeket.

DENISE *(elsírja magát, összekuporodik)* Akkor... fordulj el... szégyellem magam. *(Lassan öltözni kezd. Márton szövege közben kinyitja a szekrényt, egy bőröndbe pakol)*

MÁRTON Ilyen hülyeségeket híresztelsz. Hogy te az én életembe vagy teljesen befalazva. Es amikor meghalsz, akkor lesz végre kész az én életem. Nem dől le többé reggelre. Kíváncsi vagyok, ki beszélté ezt be neked. Denise...

MIHOLKA Márton kartárs.

MARTON El akart hagyni. Csak pakolt egy szó nélkül. Én meg... nem bírtam.

GEJZLINGER Na jól van, Vöcsök. Elég már. Nyugodj meg.

MÁRTON Kimentem a konyhába. Csak hogy megjijeszem. Nem tudom. Aztán ott voltam azzal a kurva késsel. *(Leül a boxba)* Csak álltam, és néztem, hogy pakol. Es vége lett.

Denise pakol

És aztán kiültem a konyhába. Csönd volt. Az utolsó vacsora ott rohadt a tűzhelyen. Nem is a saját helyemre ültem, hanem az övére... hogy hogy néz ki onnan... hátha valamit végre megértetek. Es akkor az utca végében... a barmok... nekifogtak fújni. Én meg már csak arra emlékszem... hogy lefordultam a székéről.

Denise becsukja a bőröndöt, a kézitáskát, kimegy. Márton melán ül

GEJZLINGER *(lassan tapsol)* De drámai érzéked az van, Vöcsök. Az mindig is volt, mi?
MIHOLKA A Nyugati tetejéről szedték le a rendőrök.
GEJZLINGER Honnan?
MIHOLKA Eltévedt.
GEJZLINGER Hihetetlen tag. - Bocsánat, még... Gejzlinger.
MIHOLKA Miholka.
GEJZLINGER Egy osztályba jártunk, a Könyvesbe. Tudja. Major Tamás hárommal fölöttünk. Annak is volt drámai érzéke, mi?
MIHOLKA Maga elhiszi ezt? Hogy megölte?
GEJZLINGER Ugyan már.

Márton oldalt dől, a földre zuhan, mozdulatlan

Hé. Vöcsök. Ne legyél már ekkora művész.

Odalépnék, Márton nem mozdul;

(Mellé térdel) Hé. *(Pofozza. Miholkának)* Hívja a mentőket.

Miholka kimegy

Vöcsök. Mi a fene van veled?
MÁRTON *(magához tér)* Óhm...
GEJZLINGER Mindjárt jön az orvos.
MÁRTON Óhm... Gejzlinger. Nem is röhögsz?
GEJZLINGER Min röhögjek?
MÁRTON Rajtam.
GEJZLINGER Figyelj ide. Nem kéne most beszélni.
MÁRTON Azelőtt örökké röhögtél. Mikor az udvaron kilökték a kezemből az uzonnámat a felsőévesek, aztán bocsánatot kértek, újra a kezembe adták, körülálltak vigyorgva, és meg kellett enni a ráragadt porral együtt. Aztán meg foci közben kineveztek engem kapufának, és egy perc múlva mind a két csapat felém támadott.
GEJZLINGER Hallod? Jön az orvos.
MARTON *(keservesen felül a földön, Gejzlingernek támaszkodik)* Te csak röhögtél, Gejzlinger, de megmondom most neked, hogy nem volt min röhögnöd, mert én az embéegyben lengettem pontosan tizenkétszer, őket pedig nem láttam benn a pályán, és most már ők eszik a port, én meg élek.
GEJZLINGER Röhögtem, Vöcsök, de más se jutott nekem, mint a félelem. A félelem jutott és a búcsúzkodás. Mennyire utáltam néha az életemet. Az ember viszont úgy van, megnézi, mi jutott neki, aztán hozzáidomul, vagy elhárítja, ha tudja. Én kezet csókoztam Denise-nek, amikor utoljára elment tőlem, téged választott, elhagyott engem, kezet csókoztam alázattal neki. Koporsóhoz mértem negyvenegyben a három hónapos kisfiamat, amikor pedig apám kitagadott, így rikácsolt és tépkedte a mellén az inget, a lába elé köptem, forduljon maga föl, vén szaros biboldó, hát tőle így köszöntem el. Aztán még egyszer pofára estem, hasát foghatta nevetében az Úr, baruch ata Adonaj Elohejnu, amikor kikergettek a Donhoz. Nem is jöttem haza többet, csak egyetlenegyszer. Menyasszonyom volt Montevideóban, San Diegóban és Riminiben, tizennégyszer változtattam nevet, nyolc nyelven beszélek, de büszke csak egy dologra vagyok, testvér: hogy egy életen át a nyomomban voltak, de nem értek utol soha.
MÁRTON Aztán kicsodák? Törleszkedtél mindenhová, és megtúrtek.
Mint egy lógó pofájú kutya.
GEJZLINGER Kicsodák? Majd hülye lettem volna bevárni őket, hogy megtudjam. Mindenholnan megugrasztottak, ott voltak az emeletre érkező szállodai liftek csengésében, az áramszünetekben, a kattogó telefonokban. Láttam az egész világot, és tudod, mire emlékszem belőle? A búcsúintégetésekre a repülőből, a hajókorlátra dőlve, a lehúzott vonatablakon kinyúló karokra, az utazóöltönyökre, ballonkabátomra, a bőröndjeim súlyára, egyre csak intettem, míg már nem is azt néztem, akitől elköszönök, hanem csak

a saját integető kezemet, erre emlékszem, Vöcsök, az egész világból, egy hájasodó kézfejre, amin egyre több a gyűrű és egyre több a májfolt, és jár, mint az ablaktörő, ide-oda, ide-oda.

MÁRTON Na tessék, egészen megsajnáltaod itten magadat. Csakhogy engem nem abból a fából faragtak. Tudom, amit tudok. GEJZLINGER Én is tudom, amit tudok.

MÁRTON Semmirevaló ember vagy, és én megmondom, miért. Mert nincsen küldetésed és sohase volt. Így nem lehet élni, és aki tízszer változtat nevet, annak már az Úristen se hisz, az jobb, ha a fejfájára csak két ikszet ír föl. De mindennek a teteje, és rosszul ismersz engem, ha azt hiszed, hogy félek a szemedbe mondani, hogy Denise nevével a szádra mered venni egyáltalán. Ilyen véletlenek nincsenek, Gejzlinger, hogy négy évig egy padban ülünk, aztán egy és ugyanabba a nőbe szeretünk bele. A dolgok másképpen állnak. Mégpedig úgy, hogy te kitaláltad az egészséget, csak hogy röhöggesd egy utolsó. Elloptad a Nilus szivarkámat? Jó. Kilenc fillér volt darabja. De a halottamat nem engedem meggyalázni. *(Összereskad)*

GEJZLINGER Hozzak egy pohár vizet?

MÁRTON Vízet... Nem kell. Megyek már.

GEJZLINGER Nem mész sehova. Megvárjuk az orvost.

MIHOLKA *(visszajön)* Hogy van?

GEJZLINGER Jönnek?

MIHOLKA Jönnek.

MÁRTON Hm... Mi hárman...

GEJZLINGER Mit mond?

MIHOLKA Hogy mi hárman.

MÁRTON Más senki.

DOKTOR Márton úr. *(Főlé hajol, vizsgálja)*

MÁRTON Maga menjen a fenébe. Semmi bajom. *(Próbálja ellökni)*

GEJZLINGER Hé, hé. Nyugi. Mi hárman, igaz?

MARTON Újpest.

MIHOLKA Újpest?

MÁRTON Nem San Diego. Nem Montréal, igaz?

DOKTOR Most ne beszéljen, kérem.

MIHOLKA Nem Montréal.

GEJZLINGER Vöcsök...

MÁRTON A világégés előtt négyszáz asztalosmester... a Pamutipar...

MIHOLKA Bátor Wolfner börgyára. Vulkan gépgyár.

MÁRTON A Szövi!

GEJZLINGER A Toldi utcában, emlékszem... ha nagy eső volt, bokáig ért a sár... A fal mellé simulva lehetett menni...

MIHOLKA De a villamos már járt az Árpád úton...

MÁRTON Mauthner börgyára, Leiner enyvgyára...

GEJZLINGER Aschner az Izzóban... Apám komája volt.

MIHOLKA Harmincban négy mozi!

MÁRTON A Stefi cukrászdája. Pici márványasztalok. Kartámlás székek. Képviseelőfánk.

Felemelik hárman, lefektetik a kórházi ágyra

MIHOLKA A kollektivizáláskor özönlöttek föl a parasztok. Az egyik család a Mátyás téren beköltözött a trafikba.

MÁRTON Szép idők voltak, pajtás. A piac kilógott a Templom utcáig.

Ott verték föl a kofabódékat.

GEJZLINGER Miss Újpest választás! Max Burton, rejtélye az orvostudományak, az élő talány, az akváriumgyomrú ember!

MIHOLKA Huszonnegyben a stadionban bikaviadal!

MÁRTON Én nem is tudom, honnan néztem, valamelyik gyártetőre másztunk föl vagy mittudomén...

MIHOLKA Októberben jöttek a pikádorok, addig tartott Pesten a huza-vona, de onnét elüldözték őket. Maga látta?

GEJZLINGER A végén az egyik dárdából kiszállt egy fehér galamb.

MÁRTON Már csak mi hárman.

GEJZLINGER Nem San Diego, mi?

MÁRTON Nem Montréal.

DOKTOR Kérem. *(Miholkának és Gejzlingernek int a fejével)*

GEJZLINGER Most pihened kell, Vöcsök. Majd jövünk.

MIHOLKA Minden jót, Márton kartárs. Holnap benézek.

MÁRTON Az Edének...
GEJZLINGER Ablativus.
MIHOLKA Ezt fölírja nekem egy papírra?
Visszamennek a kocsmába

GEJZLINGER Persze.
MIHOLKA Meg volt még valami Herkules.
GEJZLINGER Ez mihez kell, keresztrejtvényhez?
MIHOLKA Gondoltam, az ijedségre még egy pohárral... Nekem haza kéne mennem tulajdonképpen, de... borzasztó ez.
GEJZLINGER Öregek vagyunk. Meghalunk. Ha megérjük, mi? Haha.
MIHOLKA Az egyik percben még itt szónokol... aztán... Nézz oda... a világatlasz.
GEJZLINGER Világatlasz. Az övé?
MIHOLKA Ezt szereti. Ez a kedvenc könyve. Én is ki akartam keresni Montréal... majd beviszem neki holnap.
GEJZLINGER Montréal... Mi volt ez a Montréal?
MIHOLKA Oda disszidált a lányom. Oda ment férjhez. Figyelden ide. Egy dologra szeretném megkérni magát. Hogy ha meghalok, és a lányom hazajön. A temetésre. Mondja meg neki, hogy nagyon szerettem. Es nagyon hiányzott. A Márton kartársat is megkértem... de hát ugye.
GEJZLINGER Megmondom. Félelmetes pasasok maguk.
MIHOLKA Ilyen kicsi keze van neki, arról megismeri.
GEJZLINGER Na jó. Menjünk. Isten áldja.
MIHOLKA Csak egészséges legyen.

Kimennek

9.

Márton, Denise.
Kórterem. Csönd. Márton fekszik. Lassan nyílik az ajtó. Egy öregasszony. Denise. Áll az ajtóban. Kimegy, megnézi a kórterem számát. Visszajön. Közelebb lép. Megáll az ágy mellett. Kihúzza az ágy alól a széket. Leül

MÁRTON Denise...?
DENISE (sokára) Hoztam bonbonmeggyet... Hogy lefogytál, Márton partjelzőm, egyetlenem.
MARTON (lassan magához tér, felül) Dehogyis fogytam le... súlyomnál vagyok, világéletemben ennyi voltam. Ha lenne egy mérleg, bebizonyítanám. Ha lenne egy mérleg, kiderülne, hogy se le nem fogytam, se meg nem híztam, nem számít a koszt nekem, jól bírom magamat így is, úgy is. Hány kiló szoktam lenni?
DENISE Hatvannyolc.
MARTON Hatvannyolc? Nahát akkor stabilan hatvannyolc megvagyok. Miért, talán lötyög rajtam a kabátom? Ki mondja azt, hogy a kabát lötyög rajtam? Ilyet nem mond senki. Vagy ahol te jártál, Denise, ott azt híresztelik rólam, hogy lötyög rajtam a kabát?
DENISE Dehogyis.
MÁRTON Hát.
DENISE Kérsz bonbonmeggyet?
MÁRTON Kérek.
DENISE (beletúr a szatyrába, kiemel egy fekete, aranydiszes dobozt, átszakítja a celofánt, kínálja) Tessék.
MARTON Hm. Köszönöm. (Kivesz egy szemet)

Denise visszaveszi az aranypapírt, a zsebébe szórja

Jó ötlet volt tőled ez a bonbonmeggy, jólesik... Mióta nem ettem, pedig szerettem, emlékszel?
DENISE Mindenre emlékszem. Kérsz még? (Kínálja)
MÁRTON Kérek. (Elvesz még egyet) Én... hatvankettőben kértem, a Polgári törvénykönyv huszonharmadik paragrafusára alapján a halot-

tá nyilvánítsodat, Denise. Akkor már öt éve tívét tették érted az országot. Meg is lettek az okmányok a legnagyobb rendben, korrekt, határidős ügyintézés, udvariasság a felfogadási időben, ez az én tapasztalatom, egy szavam nem lehet.
DENISE Elmentem tőled, mert akkor már úgy volt a jobb, vagy nemis tudom... Én megpróbáltam veled, több is volt ez, mint próba, de nem sikerült. Két felnőtt fiam van. És három unokám, hoztam fényképeket, megnézed?
MARTON Nem az én reszortom fölülbírálni a hatósági végzést, papír van, pecsét, aláírás, sokan dolgoztak rajta, egyik osztályról küldték a másikra, törték a fejüket. A személyimbe is beleírták. Özv. Beleírták. (Rövid szünet) Máskülönben sok bajom volt akkoriban, teljesen meg voltam zavarodva. Hétvégén összevissza lengettem a meccsen, nem intettem be az ofszájdót, nem láttam, hogy túlment-e a labda a taccsvonalon... Először visszaminősített a játékvezetői bizottság, aztán az orvos eltiltott végképpen. Rá se szeretek gondolni... Hát ez történt, Denise, meg még egy csomó minden.
DENISE Itt vannak a képek... Nem akarod megnézni?
MARTON Nem.
DENISE Bonbonmeggy?
MARTON Kérek. (Vesz) Aztán... már csak ez van nekem hátra. (Előhúzza a zsebéből egy sípot) Megismered?
DENISE A sípod.
MARTON Na ugye. Ezt nem engedtem elvenni. Azt találtam ki, hogy amikor eltemetnek, ne legyen pap, meg beszéd se. Se a szövetség, se a belügy. Mert inkább most már... ne mondjanak semmit. Hanem valaki álljon ott a sírom fölött, és amikor a földbe tesznek, fújjon a sípomba hármát. Egy hosszút, és két rövidet. Ahogy a focimeccsnek vége van.
DENISE Csak azt akartam mondani...
MÁRTON Próbáld ki. (Odaadja a sípot)

Denise belefúj

Így. Így akarom. Denise

visszaadja a sípot

Jó ötlet, mi?
DENISE Hol van az még. Nemsokára meggyógyulsz, és hazamész.
MARTON Haza.
DENISE Tavaly halt meg a férjem. (Rövid szünet) A második.
MARTON Nem engednek.
DENISE De igen. Arra gondoltam... Beszéltem a doktor úrral. Azt mondta, ha lenne, aki ellát téged...

Csönd

MÁRTON Nem tartalak föl, fiam.
DENISE Vigyáznék rád.
MÁRTON Köszönöm a bonbonmeggyet.
DENISE (sokára) Az egész doboz a tiéd, ajándék. (Nyújtja a bonbonmeggyet)

Egymásra néznek, Márton átveszi, összeérnek az ujjuk. Denise közelebb hajol. Szájon csókolja. Feláll, hátralep, megköti a kendőt a fején, felhajtja szőrmegallérját, búcsút int

Hát akkor boldog új évet, édesem.
MÁRTON Neked is, Denise. Boldog új évet kívánok.

Denise megfordul, elmegy, becsukja maga mögött az ajtót. Márton bekap még egy bonbonmeggyet. Visszafekszik

Vége

